

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 18 kwietnia 2016 r.

Adam Bodnar

II.516.1.2016.KŁS

Pan

Zbigniew Ziobro

Minister Sprawiedliwości

Prokurator Generalny

Uprzejmie informuję, że w moim zainteresowaniu pozostaje problematyka regulacji prawnych dotyczących ekstradycji obywateli Polskich do Stanów Zjednoczonych.

Zgodnie z art. 55 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej ekstradycja obywatela polskiego może być dokonana na wniosek innego państwa lub sądowego organu międzynarodowego, jeżeli możliwość taka wynika z ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej lub ustawy wykonującej akt prawa stanowionego przez organizację międzynarodową, której Rzeczpospolita Polska jest członkiem, pod warunkiem że czyn objęty wnioskiem o ekstradycję:

- 1) został popełniony poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz
- 2) stanowił przestępstwo według prawa Rzeczypospolitej Polskiej lub stanowiłby przestępstwo według prawa Rzeczypospolitej Polskiej w razie popełnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zarówno w czasie jego popełnienia, jak i w chwili złożenia wniosku.

Problematykę ekstradycji do Stanów Zjednoczonych reguluje umowa między Rzeczpospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o ekstradycji, sporządzona w Waszyngtonie dnia 10 lipca 1996 r. (Dz. U. z 1999 r., nr 93, poz. 1066). Zgodnie z art. 4 ust. 1 umowy, „żadne z Umawiających się Państw nie jest zobowiązane do wydawania własnych obywateli, jednakże organ wykonujący w Państwie wezwanym będzie mógł dokonać wydania takich osób, jeżeli według jego uznania będzie to właściwe i możliwe”. Umowa ta wskutek skargi konstytucyjnej była przedmiotem kontroli Trybunału Konstytucyjnego. W uzasadnieniu skargi podniesiono, że art. 4 ust. 1 wskazanej umowy jest niezgodny z art. 55 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, ponieważ możliwość ekstradycji obywatela polskiego nie wynika z treści umowy międzynarodowej, która jedynie odsyła do systemu prawa i pozostawia rozstrzygnięcie dopuszczalności ekstradycji obywatela polskiego urzędnikowi w ramach uznania administracyjnego, dodatkowo bez klarownych przesłanek takiego uznania. Poza tym art. 4 ust. 1 umowy jest niedookreślony i nieostry, a przez to sprzeczny z wyrażoną w art. 2 Konstytucji RP zasadą państwa prawnego. Wyrokiem z 21 września 2011 r. (SK 6/10) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 4 ust. 1 umowy ekstradycyjnej zawartej przez Polskę ze Stanami Zjednoczonymi jest zgodny z art. 55 ust. 1 i 2 w zw. z art. 2 Konstytucji RP, oraz nie jest niezgodny z art. 78 Konstytucji RP.

Do ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego zgłoszone zostały cztery zdania odrębne. W jednym z nich sędzia Zbigniew Cieślak podjął zagadnienie dotyczące charakteru decyzji Ministra Sprawiedliwości wydawanych w przedmiocie wniosku o ekstradycję obywatela polskiego. Jak zauważył: „W świetle dotychczasowych ustaleń można byłoby również rozważać dopuszczalność zaskarżenia postanowienia Ministra Sprawiedliwości wydanego na podstawie art. 603 § 5 k.p.k. i art. 4 ust. 1 umowy z USA o ekstradycji do

wojewódzkiego sądu administracyjnego, powołując się na art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270, ze zm.; dalej: p.p.s.a.)”. W zdaniu odrębnym wskazano, że rozstrzygnięcie ministra można uznać za inny akt lub czynność z zakresu administracji publicznej dotyczące uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa. Ponadto, nie można całkowicie wykluczyć możliwości odpowiedniego stosowania w odniesieniu do rozstrzygnięcia Ministra Sprawiedliwości przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, w szczególności w zakresie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (art. 127 § 3 k.p.a.). Wydaje się to możliwe w związku z przyjęciem założenia, że przepisy dotyczące postępowania administracyjnego ogólnego powinny regulować działalność jurysdykcyjną organów administracji publicznej, jeżeli tylko ich zastosowanie nie zostało wyraźnie wyłączone bądź ograniczone.

W moim przekonaniu zasadne wydaje się rozważenie takiej interpretacji charakteru decyzji Ministra Sprawiedliwości, która pozwalałaby na jej kontrolę. Proszę o informację czy w dotychczasowej praktyce zdarzały się wnioski – na zasadach przewidzianych w kodeksie postępowania administracyjnego – o ponowne rozpatrzenie decyzji Ministra Sprawiedliwości o wydaniu obywatela Polskiego. Jednocześnie zwracam się do Pana Ministra z prośbą o zajęcie stanowiska w sprawie charakteru prawnego decyzji podejmowanych przez Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie ekstradycji obywatela Polskiego do USA.

Podpis na oryginale